

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

Ազգային, Բանասիրական, Բանասիրական եւ Զուարճային

Ժող. Տարի, Թիւ 26

ՇԱԲԱԹ

3 Յունուար, 1898

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ. — Ծաղիկի քանակութիւնը Տարեկան Պոլ-
սոյ համար 40, Գաւառներէ Գեղամանայ Պոլ-
սոյ համար 25, Գաւառացի Զար 30 փարայ :
Բաժանորդագրութիւնը քիւի քանակութիւնը պի-
տի տեսնան 52 եւ վեցամսեայ 35 քիւ Ծաղիկի : Պաշտպան
Գրաստիւնը յանձն կ'առնէ հասուցանել բաժանորդներուն վճարները :

Եթէ Ծաղիկի հրատարակութիւնը ուր եւ է ազգային համագիտի :
Ծաղիկի բաժանորդներն իրաւունք ունին 100 այցեխառն փող
ստանալու :

Հանրօրոյս նիւթերու վերաբերեալ յօդուածներ եւ քրակցու-
թիւններ շնորհակալութեամբ կ'ընդունուին :

ՀԱՅՏԷ. — Ծաղիկի վերաբերեալ ամէն ինչ պէ՛տէ ուղղել Պաշ-
տպան Գրաստիւնը, Կ. Պոլիս, Սուրբան Համամ, քիւ 14 :

ԾԱՂԻԿԻ Ա. ՎԵՑԱՄՍԵԱԿԸ

ԾԱՂԻԿ ներկայ Թուով կ'աւարտէ Նոր Շրջանի
առաջին վեցամսեակը, յորում ջանք չինայեց, իր
սահմանին մէջ, հետզհետէ լաւագոյն պարունակու-
թեամբ հաճելի ըլլալ իր ընթերցողաց եւ անոնց հա-
մակրութեան արժանացաւ :

Իր բազմամիւ ընթերցողաց, որոնք վեցամսեայ
բաժանորդ գրուած էին, վերադառնալով իր խրկու-
թեանն եւ կը յուսանք Թէ պիտի յօժարին նորոգել
իրենց բաժանորդագրութիւնը :

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԾԱՂԻԿԻ

1898

ՇՆՈՐՀԱԻՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԵՒ ԲԱՐԻ ԿԱՂԱՆԴ

Մաղիկ իր բազմամիւ ընթերցողաց եւ ընթերցո-
ղունեաց ամէն երջանկութիւն եւ բարօրութիւն մաղ-
թելէն ետքը կը զառնայ Նոր տարւոյ առթիւ քանի մը
խօսք ըսելու :

Նոր տարի ըսելով պէտք է իմանալ տարի մը որ
նոր է :

— Ազգէկ միտքս խնկաւ, հին տարիները ի՞նչ կ'ընեն
Մեր Ազգաւորն ըլլալ նէ կը ժողովէր պատմութեան
մէջ կը թիմէր, բայց ինչո՞րք հիմա տարիներու վրայ չէ,
նոր տարւոյն վրայ է, անոր վրայ խօսինք :

Նոր տարին այն է որ բոլորովին նոր է, գործածուած

չէ, եւ այս տարին մեզի կը ներկայանայ որ զինք գոր-
ծածներ ու հինցնենք :

Աշխարհիս վրայ չկայ բան մը որ նոր տարւոյն պէս
չուս հինաց, նոր տարիներն Մահուտ փաշայի զուար-
թախուած «բանթուֆլա»-ներուն կը նմանին, քանի մը որ
հազնելուդ պէս պատուա պատու կ'ըլլան :

Եւ առ պանթուֆլան մեզի տալով կ'ըսեն լրջախօս
լրագիրք :

«Նոր տարին օգուտ քաղեցէք» :

Ես ալ կ'ըսեմ որ օգուտ քաղենք բայց անգամ մ'ալ
բանթուֆլան վրայ կը նայեմ որ օգուտ քաղուելու բա՞ն
մ'է : Ես կրցածիս չափ ազէկ գործածելու աշխատեմ
բայց անոր չինուածքը զիմացկուն չէ նէ ես ի՞նչ ընեմ :

Անցեալ տարիներու մէջ փորձառու չեղա՞ր կ'ըսեն
մեզ խրատաւաւ լրագիրք :

Զեղայ, առջի տարւոյն բանթուֆլան քիթէն պատ-
ուեցաւ անցեալ տարի փորձառու եղանք ըսելով աշխա-
տեցանք որ քիթը չպատենք, եկու տես որ առ տարի
ալ տակէն բացուեցաւ : Միթէ ամէն բանթուֆլա միշտ
քիթէ՞ն կը պատուի :

Ի՞նչ ընելու է ուրեմն :

Խելացին այն է որ նոր տարին առած ժամանակը
ուշադրութեամբ կը քննէ զայն, անոր սկիւր կողմը
կը տեսնէ եւ գործերն անոր համեմատ կը կարգադրէ :

Այս տարին ստակի կողմանէ չափ սկիւր է, ուստի
այս տարի բոլոր ուժերնիս խնայողութեան տալու ենք,
որովհետեւ պարտք վճարելը որ ըստ օրէ կը զժուարանայ
կոր :

Դատաւորներու պարտք ունեցող Թաղականներն,
պարտքերնին այս տարի ալ չեն վճարեր, ըսելով թէ այս
տարի տնտեսական տալիսալ կայ :

Վերջապէս, ընթերցող, այս տարի պարտք ընելու
տարի չէ, իբժնօմի ընելու տարի է : Այս ըսածս իրրեւ

սկզբունք բռնելով անոր վրայ հիմնելու ենք ընթացքնիս :
Քանի մը մաղթանք ալ զանազանաց ընելով վեր-
ջացնենք :

Ինչպանդիտնն եւ Մասիսն մէկ բարձի վրայ ծերա-
նան :

Մօտիսմնիւրուն ապուշ ապուշ յաճախորդներ բարե-
մաղթեմ :

Բժիշկներուն երեւակայական հիւանդներ :

Քաջանաներուն առատ առատ հարմիրքներ եւ կը-
նունքներ :

Ամուսնաթողական յօգուածները կարգացողներուն
Աստուած համբերութիւն պարգեւեցէ եւն. եւն. :

ԿԱՆԱՆԴԻՆ ՇՆՈՐՀԱՌՈՐՃԻՆԵՐԸ

Եթէ իրաւ է այն խօսքը թէ մարդս պէտք է որ
անցեալէն խրատուի, իրաւ է նաեւ. սա խօսքը թէ մարդս
տունը նստելով աւելի կը վնասուի քան թէ տունէն
դուրս :

Կազանդին իրիկունը Թումաճան աղան տարեցլուխի
աւելորդ ծախքերէն հազիւ ազատած կանուխ տուն գնաց
հանդարտ իրիկուն մը վայելելու, տիկին նարդիկ անմի-
ջապէս իւր ամուսինը դիմաւորելով, խիստ սիրալիր կեր-
պով ընդունեց :

— Թումաճան աղա, այս գիշեր կանուխ գալդ շատ
աղէկ եղաւ սա մէկ երկու օրուան տաղտաղանները կայ
եա, ալ գլուխս խաղան դարձաւ :

— Աման կնիկ, հէլէ քի խախեցանք, դուն ինծի
խաղուէ մը քչէ աղջիկ, սա լաթերս վեր տար :

— Ան չէ ամուսն, Թումաճան աղա, սա հիմակուսն
եռնուլու խումաշներուն արչընը քանի՞ կուտան կոր :

— Շիտակը կուգես նէ խապար պիլէ չունիմ, բիւ-
թիւն փարա օյնի բաներ . . . սա բախիին թախըմը
բեր . . . :

Չաթ չաթ :

— Ո՞վ է սն :

— Հայրիկ, ժամկոչ ախպարն է, տիրացունները հետը
կ'երգեն կոր :

— Սա հարիւրնոցը սուր ճամբէ :

Օղիին բլաթը բերելով, նայէ սա դրած բաթլիճան
թուրչիկ պիտի հաւնին . . . :

— Չաթ չաթ :

— Քա ասո՞նք ի՞նչ են, սովոնք ճամբեցէք :

— Հայրիկ կը պուտան կոր, փարա կ'ուզեն :

— Սա բանթալօնիս ճեպէն 20 փարա սուր :

— Վուշ երկու աչուընիդ քէօրնայ լախըրտա քե-
րանս մնաց, ի՞նչ կ'ըսէի կոր հա, ծնունդին անանկ ալ
Ֆիստան մը պիտի չինեմ անանկ ալ, ան խումաշներուն
հագնուածքը բէք ծանր կը ցուցնէ կոր, հէմ ալ աժան
երեք ոսկիով կը լիննայ կոր :

— Կնիկ կէնէ ֆիլիդ մի հաներ, մէկը չլինցած մէ-
կալին . . . :

— Չաթ չաթ :

— Ո՞վ է սն կէնէ :

— Հայրիկ մահալէին թուլումպաճիներն են, առ-
տուանց սիմիթ ձգեցին :

— Աղջիկ, առ սա քառսուննոցն ալ սովոնց տուր
լիննայ :

— Պու նէ՞ տիր պէ, տիլէնճիյէ սոտազա՞ մը վերի-
յօրսըն : Մօ Պէյրոս, կէլ սէն չունա մէրամ աղնաթ,
իւչլիւք սիմիթի պրազտըն սապահլայըն, չիմաի կէլ տէ
հաղլը միւշթէրիյէ չաթ :

— Քա ի՞նչ կ'ըսեն կոր, եկու նայիմ :

— Հայրիկ կուի կ'ընեն փարան չեն առներ կոր :

— Մօ պրազ, աղասը նէքէս հէրիֆին պիլի տիր,
հարըն պէն հանըմտան ալըրըմ :

Ասոր վրայ Թումաճան աղան հազիւ չունչ պիտի
առնէր եւ օղի մը խմելու համար գաւաթը չըթանցը
պիտի մօտեցնէր, դարձեալ,

— Չաթ, չաթ :

— Աս ո՞վ է տահա սօնու կէ՞լմէտի մի :

— Ղազէթային ձրուիչն է թուղթ մը բերաւ հայ-
րիկ :

— Սա հարիւրնոցը սուր ճամբէ :

— Քիչ չէ՞ հայրիկ, անցեալ կազանդին քառորդ մը
տուիր այս տարի հարիւր փարա կուտաս :

— Քեզի՞ ինչ, դուն սա հարիւրնոցը սուր, դրա-
մական ապօրինակ կայ տէյի ամէն օր իրենք կը քարո-
զեն կոր :

— Էյ ի՞նչ կ'ըսես Թումաճան աղա սա ֆիսթան-
ցունին խօսքը չլինցուցինք :

— Հէլէ կայնէ կնիկ, սա բախիս խմեմ տէ անանկ,
քեզի ալ մաիկ կ'ընեմ, ինչ պէլայի հանդիպեցանք աս
գիշեր, ուշ գալու է եղեր :

— Այս անգամ հազիւ կըլլած էր օղին,

Չաթ չաթ :

— Ալ պիր տահա, սա ով է :

— Հայրիկ պէքճին է. չօգ երլարա կ'ըսէ կոր :

— Ըսէ քի պիզ Թրէնք իզ, պիզ օ իչի օն իքի կիւն
էվվէլ կէօրտիւք :

Նարդիկ տուտու վերստին չարունակելով իւր ա-
ռաջարկութիւն :

— Քա Աստուծու սիրուն ըլլայ սա ֆիսթանցուիս
խօսքը լինցուր :

— Ճանըմ, սա իրարու վրայ չըլլար :

— Մեղայ, տաղաւար ըսածդ իրարու հտեւէ կուգայ :

— Հասկցանք ամա ոսկիներն ալ իրարու հտեւէ գա-
լու է որ ատ ըսածդ ըլլայ, ի՞նչ ընենք իշթէ առեւտուր
չկայ խանտաթ ընելու է, նոր ֆիսթանդ իշթէ փէք չնոր-
քով ֆիսթան է, հիմակու հիմա անով կանցունենք տէ,
իչալլահ գործերը բացուի նէ քեզի խաաթիֆէն չինիլ տամ
Չաթ չաթ :

— Կայնէ աղջիկ, սա ասանկ չըլլար, ես սա խոյա-
ֆէթով դրանը առջին նստիմ տէ եկողին ճուղապ տամ :

— Ալլահ չօգ սէնէլէրէ հէթիչտիրսին, չօրպաճը,
սազա գուլլէրի :

— Էյի ամուսն պիզ չօգտան պէրու Տէրքօս սուլու ի-
չիօրըզ, անուշ ապուրու պիլէ օնու իլէ փիչիրաթ :

Այս միջոցին լանթերնա մ'ալ գրան առջին անկուեցաւ եւ գոյնզգոյն լուսավառ լապտերը դռնէն ներս մտացընելով ձօք երկարա, էֆէնտիմու :

— Էվսէ քիմսէ եօզ այ օղուլ, տիւնտէն պէրի կիթտիլէր, պէն տէ սէնին կիպի պէքէյօրում :

— Ամա տա էթտին հա, պու ագսամ հէփսի էվսէն քացմիւլար :

— Աչքդ խաղա մարդ, ինչպէս ալ կուտուրէս հէլէ սա րախին իմէ, դուրին առջին բատցար, շնորհաւորնոր տարի Աստուած շատ տարիներու հասցընէ, քուզում Թումաճան աղա, ճանրմ Թումաճան աղա, ծնունդի առտու ես աս խըյաֆէթով ժամ չեմ երթար :

— Սանքիմ այս ահազին չերթաս նէ աղէկ կըլլայ :

— Ձաներ հաւատքդ կերար բիւսբիւթին :

— Ինչ ընենք հաւատքս չխախտելու համար քեզի չարխա ֆիւթա՞ն չինեմ :

— Չաթ չաթ :

Չօզ սէնէլէրէ աղա :

Թամամ, չիմտի կէլտի պիզիմ պէքճի, սիզ քի՛մսինիզ :

— Եանդուն պէքճիսի :

— Փէք էյի ամմա փարա ճըզտանը՛ր մաղազատա ունութում :

— Չօրպածը, հիչ էօյլէ չէյ օլուր մու :

— Նէյէ օլմազ, Իսկիւտարտաքի եանկընը կալաթատա պաղըրըյօրսուն տա օլույօր, փարա քէսէմ տիւքեանտա գալըրսա օլմայօր մու :

Թումաճան աղա այս ամենը ճամբիլէ ետք ներս եկաւ ու սննհակը բազմեցաւ եւ տեսնելով որ տիկինը տակաւին կը յամառի իր կաղանդէքին վրայ հետեւեալ կերպով համոզեց կինը եւ փակեց խնդիրը ինչպէս փակած էր անվերջանալի չաթչաթներով հարուածեալ դուռը :

— Նարդիկ, միտքդ կը հասկնամ, հիմա քեզի ֆիսթանիդ համար փէք աղէկ ըսեմ ալ, սուտ ըսած պիտի ըլլամ, չիւնքի ատին չունիմ, հուսա տեղ էրիկ կնիկ եւ մէկ հատ ալ աղջիկ զաւակ ունինք, Աստուած լօխմա մը հաց կուտայ կոր, փառք քեզ Աստուած ըսենք ժամանակին անցնենք աւելի աղէկ չըլլար :

— Ճանրմ Թումաճան աղա, չըլլայ նէ չըլլայ, ինչ ընեմ, դուն ողջ եղիր սիրելիս, ըսելով վերջ տուին այս խօսակցութեան :

Մենք ալ մեր կողմանէ կը խրատենք այն բոլոր խօսք չհասկցող եւ մօտաներու հետեւող եւ պէպէքներու պէս հագուող սգուող կիները որ էրիկներնուն վիճակը ինկատի առնելով հրաժարին աւելորդ ծախքերէ եւ այս տարուան մօտային հետեւին, այն է 17-05-07-ին :

ԼՐԱԳՐԻ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄԸ «ՄՈՒԹ ԽԱԽԵՐՈՒ» ՄԷՋ

— Եամբում, տա խաղէթան ամին իրինկուն կ'առնես կը կարգաս իմին ալ մէռաքս կը հանես : Աս գիշեր կաղընդ է պարէ ծանով կարգա տէ էս ալ մտիկ ընեմ :

— Կէնէ մի պաշլայեր, մարիկ, ինչ կը հասկնաս ինչ կարգամ :

— Կարգա տղաս, կարգա, խաթրս մը կուտեր, կաղընդի պիշերով, մարդ մարդասանք չունինք, իչտէ վախիզ է կասնի : Սա մէյ մը խաղէթային անունը ինչ է, ան ըսէ նայիմ :

— Բիւզանդիոն է :

— Գա հիմակ ատիկա իմ լախըրսըլիս ճուղա՞պն է : Բիւզանդը հոն է եղեր, կիտէյի զաթը, իրիկուան քովի կէնէին գացի նէ հոն էր, զավալլըն երկու օր է քի քէֆ սիզ է եղեր տէ . . .

— Ինչ կ'ըսես պէ', խենդեցա՛ր. Բիւզանդը հոն է չըսի. Բիւզանդ-գի-օն :

— Հա', սանկ ըսէ. ինչ պիչիմ անուն էմ կըսէ. զէյեր Բրաբիոնի, Սրապիոնի պէս պան մը ըլլալու է :

— Տեսա՛ր, մութլախա ապուզու ուս պան մը կ'ըսես, իչտէ չպիտի կարգամ :

— Կարգա, տղաս, կարգա, ինչ կ'ըլլայ հալխուն կնիկներուն, աղջիկներուն դիմացը կը նստիք պիւլպիւլ կը կարիք, մօրերնուդ հետ հիչ չէք խօրաթեր :

— Կարգամ ամա, մինակ մտիկ ըրէ :

— Հա եամբում, հա :

Առաջին երեսը կը դարձունէ, բայց մայրը անդիէն, « ինչու աղ թարաֆը չկարդացիր » կը հարցունէ :

— Ճանրմ, քեզի կէօրէ պան չկայ հոն :

— Ինչ կիտես չըլլալը, մէյ մը կարգա նայիմ :

Երկրորդսարդը կ'սկսի կարգալ Առաջնորդող յօդուածը բայց մեր խաթունը բան մը չհասկնալով,

— Ատիկայ անցիր, կ'ըսէ :

— Նամակ կեսարիայէն, քանի օրէ ի վեր ձիւն կը տեղայ քաղաքիս մէջ . . .

— Կեսարիա ըսածը թայսէրի՞ն է աճապա :

— Հա' :

— Գուզում, տիխաթը կ'արգա, նայէ մէջը հաճի կարապետ աղա տէյի անուն մը կայ :

— Ինչ կայ քի :

— Ողորմած հոգի հօրդ 165 ղրուչը կերաւ, մէյ մնալ օոթան չելաւ, սօղրամտա ըսին քի թայսէրի կացեր է տէյի : Մէյ մը տա խաղէթաճիին երթայիր տէ նամակ մը գրիր :

— Է', օ՛ֆ, (լրագիրը մէկ կողմ նետելով) . էս քեզի չըսի՞ քի քեզի կէօրէ բան չկայ տէյի :

— Գա վազ անցայ, աղ թայսէրիին նամակը մի կարգար. էտքինը կարգա :

— Մեր Երզնկայի Թղթակիցէն, վերջին . . .

— Ըսեմ նէ խըրսլանմիչ կ'ըլլաս, իչտէ Էրզնկեանցի Մարտիրոս մը կար քի ան ալ 68 ղրչ. տալիքը մնաց հօրդ, ան քի անտեղէն մէքթուպ էկէր նէ, նայելու է քի անոր վրայօք լախըրսը մը կա՛յ :

— Պէ՛ մարիկ, սուսիկ բուսիկ մարիկ ընես նէ չըլ-
լա՞ր :

— Ատ ար անցիր, էքքը :

— Պրուսայէն նամակ :

— Քա թէքմիլ դուրսէն եկած մէքթուպնիքով լի-
ցուցեր է խաղէթան. դա վաղ անցիր, պարէ սա մէկալ
էրէսը տառցուր նայինք :

— Քաղաքական լուրեր :

— Քաղաքական ի՞նչ ըսել է :

— Սանքի բոլիթիքա . . .

— Քա ատ խաղէթանին բոլիթիքա՞ ալ կ'ընէ, միւշ-
տէրիններուն զէնէր, էյ հէլպէթտէ :

Տղան, (որուն անունը Սերքիս ըլլալը մոռցած էինք
ըսելու), սրդողած դէմքով մը կը շարունակէ :

— Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ :

— Ատիկայ պատրիարքին նոր ձեռնադրածն է :

— Ի՞նչը :

— Ծայրագոյն պան մը ըսիր նէ :

— Չէ :

— Հապա՞ :

— Ծայրագոյն Արեւելք ըսածը Չինաստան ըսել է.
Չինիմաչուն մէմլէքէթին, հասկըցա՞ր :

— Էյ ինչ է եղեր :

— Հոն հիմա տեղի կ'ուր կայ, ռաստ էկողը «Թո-
փուզումուն հագընա» ըսելով տեղ կ'առնէ կոր, եկուր
նայէ քիմ էն իսա լօխմային ամէնն ալ աչք ունին տէ,
իշտէ կը վախցուր կոր քի կ'ուր պիտի փրթի տէյի :

— Ան չէ ամա ատ Չինիմաչուն ըսած տեղդ հեռու
է Ստամպուլէն :

— Օլաուգճա, կէնէ էն քիչը վարտով 80 օր կը քչէ :

— Անանկ է նէ 80 օրուան ճամբայ հեռու ըլլող
մէմլէքէթին վրայ կ'ուր փրթի նէ հոգդ պիլէ մըներ :
Մեզի կէօրէ պան չկայ, դուն տակա ար անցիր :

— Գաղղիոյ մեծ քաղաքի մը մէջ մայր մը իւր հինգ
զաւակները մէկիկ մէկիկ սպաննելէ ետքը անձնասպան
եղաւ, չքաւորութիւնն է եղեր սոյն սոսկալի ոճրին
շարժառիթը :

— Չհասնէր մար ըլլալու, քա աս ի՞նչ տահիճ մար,
ը՞հ, վո՛ւշ, անցածնօրն ալ քովի կէնճը կը պատմէր կոր
քի, կէնէ ատանկ ֆռէնկի մէմլէքէթ մը, մարդուն մէկը
կնիկը, չօլուխը չօճուխը մեղացունելէն եքքը, պալտըզին
հետ փախեր է տէյի : Էյ սանքի կայ եա, ատ ալաֆը-
ռանկա մէմլէքէթներուն ինչի՞ն էն հաւներ չիյտիմ,
ասը Սողոմ-Գուսում իշտէ : Մեղա՛յ, Ստամպուլի մէջ ալ
պալտըզը, հարսը, տաքը սիրող եահօտ առնող փախ-
չողներ կան ամա, ատանկընա զաւկի արիւն մամող
չկայ. էյ չէ, մըներ նէ :

— Քա էս պան մը ըսած ունի՞մ,

— Չէ սանքի . . . ինչ կըսէի կոր :

— Է՛, է, աղնաւը. (ընթերցումը կը շարունակէ
կամաց ձայնով մը, վերջապէս կը հասնի «Հեռագրեր» ուն)

— Ք . . . իշխանուհիս մանչ զաւակ մը ծնաւ :

— Քա ատանկ գրե՞ր է. — հա. —

— Էյ սանքի ատ ալ հավատի՞ն է. Տալոջս ները է-
քիզ պերաւ. մահալլէին մարդոց բէք չտոր, ամա բէք

չատը չիմացաւ. Չէհէր էլլայինք թէլկուա՞ֆ քաչէինք
ասդին անպին, մեղայ տէր մեղայ Աստուած :

— Գաղղիոյ Նախագահը Բարիզէն Հալլա մեկնեցաւ :

— Ատ ո՞վ է քի :

— Իշթէ սայքի Ֆռանսըզներուն մեծը :

— Քա աս ի՞նչ է, պիւթիւն տոբսի պաները կը
գրէ. հիշ Ստամպուլի հաւատիս չիկա՞յ. ադ խաղէթային
մէջ :

— Կամաց կամաց, սըրայով կը կարգամ, անոնց ալ
սըրան կուգայ. Խահուէին գինը Եւրոպայի մէջ վրայ
դրած է :

— Աչքդ խաղա տղայ, զէհէր ըսիր քի «խաղէթան
աս խտար գօֆթի նետեր է նէ մէկ հատ մընա էս նե-
տեմ տէյի» Կիտես քի խախուէի թիրեաքին եմ :

— Չէ գա մարիկս, իրաւցունէ գրեր է :

— Անանկ է նէ ատ կէշ հաւատիս : Ան չէ տամ
քէօչէյի Յուկոյ աղան, սա խուռու խախուէի մը կայ
նէ, ատ խաղէթայէն կը կարդա՞յ :

— Զիյտիմ. ի՞նչ կայ քի :

— Քա ի՞նչ պիտի ըլլայ, արեւուդ համար ըլլայ,
վաղը առտու երթաս հէմէն սանկ կէս օխա մը առնես,
ադ խապարը անկածը չը հասած :

— Ճանրմ անոնք խաղէթային հավատիս՞վը գինե-
րին կեւելցունեն :

— Չէ, իլլէ պտոր առնես. ան է քի ատ խաղէթան
աշխըհքին չորս թարաֆէն մալիւմաթ կուտայ կոր նէ,
հէլպէթ ադ խախուէին վրայ դնելուն ալ մէկ ասը կայ :

— Էյ բէք աղէկ. սուս եղիր, «Ազգային Լուրեր» :

— Ինձի սիկառա մը պլորէիր. եավրում տէ տայիր
. . . փակցուր եավրում. հա, պօյիկ սիրեմ, իմին աս-
լան մանչս. քա հոգնեցար մէկ հատ միալ տուն չինէ
տէ, պաշլայէ կարդա կէնէ :

Շարունակելի

ՔԷՍԱՆԵՏԷՆ ԶԸԳՄԸՇ ԳԱՊՈՒՂԸՆԱ ՊԷՅԷՆՄԷԶ

Տաճկական այս առածը չգիտցող մարդ չկայ :

Ճաւալի իրողութիւն մը նկարագրելու համար է որ
սոյն առածը ընտրեցինք իրրեւ վերնագիր :

Ասկէ երկու տարի առաջ Բարիզ քաղաքում եւ իւր հօր
իննալսած 150 ոսկին բան սորվելու համար (ի՞նչ բան)
մսխած հաւիթիւն մէկը վերջերս կը վերադառնայ Բարի-
զէն, ոչ թէ արձակուրդով կամ հիւանդութեան պատ-
ճառաւ, այլ հօրը դրամական կարողութիւնը սպառած
ըլլալուն համար :

Սրածայր մօրուքով եւ աւելի աղքատութիւն քան թէ
Բառիգիէնի չիքութեամբ օժտեալ մեր Պարոն... մեղա՛յ...
միւսիւ կռկուաւ (այսինքն Գրիգոր) Պօլիս եկած է.
Չիմացա՞ք. Ի՞նչ ազխութիւն (նիւրեցէք), Բայց Միւսիւ
Կռկուաւ Սազսին (հօրը մականունը Սազսեան է) պէտք
է որ ճանչնաք, չէ՞ք ճանչնար, տէր ողորմեա, բայց ճանչ-
նալու էք, Բարիզէն եկած է. Ինձի կը հարցունէ՞ք, ես
ալ չէի ճանչնար, եւ երբէք ճանչնալու դժբաղ... բա-

րեքազգութիւնը պիտի չունենայի եթէ պատահմամբ չհանդգնէ իրեն՝ ինձ ծանօթ ընտանիքի մը այցելած պահուս :

«Մ. Գրիգոր Սաղսեանը կը ներկայացնենք» ըսին, բայց առաջ նետուեցաւ մեր Բարիգիւնը եւ, զբաղ-տօն, կղէկուաղ Սագսի ըսելով սանտիկնոջ սխալը (°) շտկեց :

Տան տիկինը փոխադարձաբար զիս ներկայացուց, ըսելով, Մարտիրոս ազան :

Ինքնիրենս կարծեցի թէ կարելի է որ կղէկուաղին տունը ժամանակաւ Գաղիոցի հիւրեր եկած ըլլան, բայց վերջապէս սոյն ներկայացուէն շատ համ չտրի (արդէն բնաւ համ չտրի որ շատը քիչը ըլլայ) :

Եւ մեր Միւսիւ Սագսին սկսաւ սա պէս (հասկցողին պառփօ մը կայ) թէ եւ իրեն երեսը նայելու սկսած չէի :

Վու սալէ, չէղ մսիէօ, չէ նու ան ֆզանս, այցելուութիւնք շատ ճաշակաւոր կեզպով կը կատարուին, է բուղթան, սքանչելի են (ի՞նչ ըսել է չեմ գիտեր, մտիկ ըրէք) : Շիտակը, գաղղեղէնի վաղժուած ըլլալուս, դժուար կուգայ ինձ հայեղէնի Սըրանտան, կը տեսնեմ ող հոս տեղի հայեղը դեղ պէտք եղած կղթութիւնը չեն աղած, նէսրս :

Ոչ այո՞ ըսի, ոչ «ոչ» եւ տանտիկնոջ դաճաւով ըստ մեր աղւորիկ եւ անուշիկ հայկական սովորութեան որպիսութիւնը հարցուցի : Տիկինը հազիւ բերանը բացած էր պատասխանելու, Մ. կղէկուաղը խօսքին թելը ձեռք առաւ (ես ալ կարծիր էի որ այդ թելը փրցուցի, ի՞նչ յուսախաբութիւն) :

Կը տեսնեմ ող (տեսայ որ աչքը կոյր չէր) Պօլսոյ մէջ հայ ծնողքնեղը դեղ տգէտ եւ... եւ... անկիրթ են, սէթ-ուստիլ քօւ-իլ-ֆօ չեն : Մէկն ալ իմինքս է : Բուղ սըլա, միտք ունիմ քանի մը աղթիքը-տը-ֆօննեղ տալ Բիւզանդիոնի կամ Մասիսի Քանի տիթ վու :

Սիրտս խառնուի սկսաւ : Ի՞նչ պատասխան տամ : Մտածեցի առնել քալել, բայց չէի ուզեր տիկնոջ, որու տեսակցութիւնը վայելելու դացած էի, սիրաւ վիրաւորել : Դարձեալ խորհեցայ թէ աշխարհացն մը եթէ փակեցնէի Սագսին ճակտին, արդեօք կ'երթա՞ր : Աս ալ չըրի : Բայց իմ պատասխանիս ալ չսպասեց եւ շաղուեալ . . . վայ սարսափելի քիչ մնաց ես ալ Բարիգիւն պիտի ըլլայի . . . շարունակեց :

Գիտէք թէ ծնողքս տգէտ մաղղիկներ են (ես ի՞նչ գիտեմ) եւ չուզեցին ող քուղս աւաղտեմ, բայց, սէթէկալ, ես եղիւ տաղուան մէջ այնպիսի բղօկղէ ըղած եմ ող (այս մեր հայերէնին մէջն ալ «ր» ու լեցուն որչափ բառ կայ եղեր), քուղը լմնցնել կամ չլմնցնել, սէլա մէմ չօղ : Դէժիի համաղ աղաջաղկութիւն եղաւ բայց չընդունեցայ, Պանք Օթօման, ըհ, սը նէ բա մալ, մէզանֆէն ինչ պիտի տան, էօն տիապը տը աի լիվը (ամիսը 10 օսկիին ալ չհաւնիր կոր), հայեղու հեա չեմ ուզեղ գողծ ընել : Հայդս քէնքայեօղ (խուրտաւաթճի ըսել կուզէ) մըն է, ինչ պահաղի աղհետ (Բայց քրտինքը կոխել սկսած էր վրաս) :

Այդ միջոցին սուրճ եկաւ : Միւսիւ կղէկուաղ տեղէն թիղ մը վեր ցատկելով, առաջ նետուեցաւ ու ափսէին մէջէն սուրճով լի գաւաթ մը առնելով տիկնոջ

տարաւ, սքանչելի ձեւով մը եւ անուշիկ ձայնով մը, «ա վու մատամ ըսելով : Բայց հիանալի բան էր, տեսնելու արժանի, ի՞նչ նրբութիւն, ինչ փափկանկատութիւն : Միւսիւ Սագսի առանց ետին նայելու ետ ետ ցատկեց եւ սպասուհի, ափսէ, դաւաթ ամենը մէկէն գետին տապալեց :

Ահ, բաղտօն, մատամ, բա-ղ-տ-օ-ն, քէլ ֆաթի-լիթէ, քէլ, քէլ. — Բայց սպասուհին ճարպիկ կին մը ըլլալուն անմիջապէս ոտքի ելնելով գետինը թափածները ժողվեց եւ բարկացաւ նայուածք մը ուղղելով մեր քանի մը դեղնուցով հաւկիթին դուրս ելաւ սենեակէն :

Հոգ չէ, հանգիստ ըրէք, Պարօն Գրիգոր, ըսաւ տիկինը :

Կղէկուաղ, Սիլ վու ըլէ մատամ :

Հայ նալլէթ ըլլա աղ Բարիգին : Հարկը կոտրեր ան վարօրին տէ քեզի ստամպօլ չի պերեր կիւզէլիմ խալին առողին կոողին ըրիր ըսաւ անկիւնը կծկծտուած 80 ամեայ խաթուն մը որ տան տիկնոջ կէսուն էր :

Բայց կղէկուաղ չհասկցաւ, եւ քօմիլիման մը (ես, ալ պըլլեցայ ըսաւ) ըրած ըլլալու համար, «Հոգ չէ Մատամ, ձեզի նող թափի մը կաղնեմ», ի՞նչ քաղաքավարութիւն, ըսելիք չկայ :

Ան զրվրնան ա նօթղ քօնլէղսսսիօն . . .

Խաթունը սնդիէն, ստաթօնը մօտ է եավրում : մօտ է, չըմէնտրֆէրին ալ կը հասնի :

— Ահ, բաղալէօ, վուղ ալէ դէգօն, ժը տուա բաղ-թիղ :

Մեկնելու պատրաստուած ատեն ես ասդին խաթունի դաճալով, «էյ, ի՞նչ կընէք կոր նայինք, Սուրբիկ տուտու, հիւանդութիւնդ ինչպէս է, աղէկցար ես ինչալլահ :

Բաղտօն, բուղղիէ վու մը տօնէ իւն սիկաղէթ :

Անմիջապէս սիկար մը տուի զոր վառեց ու քօլս եկաւ նստեցաւ : Ա. բղօթօ, կղնամ հասկընալ թէ ուղ կը բնակիք :

— Ծունը թէփէիս նորէնտէն պաչլայեց :

— Ինչու չէ (առաջին անգամն էր որ իրեն խօսեցայ) : «Ծաղիկի տպարանը, Սուլթան Համամ որու որ հարցնէք կրնաք գտնել :

— Մէ նո, մօն չէղ (ինչ ալ շուտով իրեն սիրելին եղայ) ձեղ տունը ուղ է :

— Էֆէնտիմ մեր տունը դժուար է գտնելը, աւելի լաւ է որ գրասենեակը գաք եւ զիս գտնէք :

— Պէն, պէն, ա զըվուաղ մօն ամի, (խաթունին մօտենալով եւ ցատկուտելով մնաք բաղով կղանմամա :

Երթաւ բարով եավրում (ինքնիրեն) Աստուած չնորհք տայ, ի՞նչ ըսեմ, մեղք հօրկանդ խարճած բարաներուն :

(Շարունակելի)

ՆԿԱՐՆԵՐ

- Անցեալ օր վարժարանի մը մէջ .
 — Էֆէնտի .
 — Ի՞նչ է ատ , պատուելի .
 — Հրաժարականն է , աղա .
 — Ատ ի՞նչ ըսել է , կաղանդէքներդ հիմա ժողովեցիր եւ դեռ ժամը եօթը չկայ . . .
 — Այո՛ , բայց ալ չեմ կրնար կենալ .
 — Ինչո՞ւ , պատճառն ի՞նչ է .
 — Անձնական բանաւոր պատճառ մը ունիմ որ ինչ ըսելու ըլլաք նէ չեմ կենար .
 — Ո՞րն է այդ բանաւոր պատճառ ըսածնիդ , պատուելի .
 — Սա է թէ հոս կենալուս մէկ հատիկ պատճառն այսօրուան ժամը վեցը մէյ մըն ալ տարիէ մը կուգայ .

ԾԱՂԻԿԻ ԹՂԹԱԲԵՐԸ

Լրագիրս մամուլը դրուած պահուն , Ազմոտէ հեւ ի հեւ տպարան մտնելով՝ դադրեցնել տուաւ մամուլը , երկու նամակ եւս գետեղելու համար , որք օրուան կարեւորութիւնն ու ստիպողականութիւնն ունին .

Թշուառականը այդ նամակները գողցած է եղեր սիրահարներուն գրպանէն .

Սէվկիւլիւ Բօլում .

Ես պըքար օլսուն պանա , պէն բիւթիւն սէնին իչիւն մամամա , պապամա գարչը կէլէյիմ վէ սէօզլէրինի տիյնէմէյիմ տէ , գարչըրդ օլարագ տիւն կէճէ իւնպը իւնպը սէնի պէքլէյիմ , քա պէնի քիմլէր իսթէտի տէրէտտ իթիւմ , սէնին սէօզլէնէ էմիլէթ իտէրէք , չիմախտէն պու հալի էսէրսէն , եարըն օ պիւր կիւն նէ ցուցանքլար չըգարանագսըն պաչըմա , օնուն իչիւն պունտան պէօյլէ պաչգասըն թէպիւրէ էթ , պանա լաղըմ տէյիլսին , էօտիւնն ալտըրըն 90 ղուրուչը եօլլա , իւսթիւմէ ֆիսթան եախանաղըմ .

Ետրալը եիւրէքլի
 ԲՕԶԱ

* * *

Հոգւոյս հատորը .

Սրտիս ամբողջը , աչացս լոյսը , կենացս ճառագայթը , հոգւոյս ջահը , մարմնոյս լապտերը , երջանկութեան խորանը , սիրուն հրեշտակս , դու բնութեան պարծանքն , ո՞վ իմ գեղեցկութեան դիցունին , բիւր սնգամ առաւել գեղեցիկ նաղելիս , նոր տարի կը մաղթեմ քեզ , բայց չէ , մէկ նոր տարիէն ի՞նչ կըլլայ . հարիւր նոր տարի ալ մաղթեմ դարձեալ քիչ է . տարիները միթէ կրնա՞ն համարձակիլ զքեզ վրդովել , քեզմով է , սիրունս , որ բնութիւնը պիտի պարծի հրաշալիք մը գործած ըլլալուն վրայ . եւ , միթէ ես չեմ պարծիր զքեզ սիրած ըլլալուս վրայ , աւելի լաւ է ինձ աշխարհիս բոլոր գանձերը մերժել , եւ թէ ինձ տալու ըլլան (հոգ մի ընեւ տուող չիկայ) քան

թէ վայրկեան մը քու տեսութենէդ զրկուիլ , ո՛հ , այո՛ , այո՛ , հրաշակերտ , ոսկեթել մաղերդ , վառվռուն եւ հրացայտ աչքերդ , մարդարտէ բիւր սնգամ սպիտակ աղաւներդ , նուրբ ու բարակ հասակդ , սիրուն ժպիտներդ , սիրեմունք քալուածքդ (արդեօք ուրիշ ածական մնաց գեղ) սոխակէ միլիոն սնգամ աւելի քաղցր ձայնդ , յանկուցիչ նայուածքդ , հրապուրիչ խօսուածքդ , ամենքն յաւիտեան անհղծ պիտի մնան եւ յաւիտեան իմա ըլլալով պիտի մնան . Որով ես ալ

Մնամ քեզ համար յաւիտեան նոր տարիներ բարեմաղթող ամենաբոքեալ սիրահարդ

. . .

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ կիրակի օր Ս . Պատրիարք Հայրն եկեղեցիէն ելնելով ուղղակի Կայսերական Պալատ գնաց Վեհ . Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ . Վեհ . Սուլթանն արդէն իր ներկայութեան ընդունած էր Յունաց Պատրիարքն , Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքը , Պուլկարաց Էկզարքն եւ Հրէից Բագունապետը . Ս . Պատրիարք Հայրը պատիւ ունեցաւ Ն . Կ . Վեհափառութեան ներկայութեան ընդունուելու , Աբրահամ Էֆէնտի Տրէնկեան եւ Տիգրան Էֆէնտի Տէր Ներսէսեան պատիւ ունեցան Ս . Պատրիարք Հօր հետեւելու Կայս . Գահոյից դահլիճին մէջ . Ի պատասխանի Ս . Պատրիարք Հօր հաւատարմական ուղերձին , որ Ազգին դարաւոր ծառայութիւնները կը յիշէր , եւ կը յաւելուր թէ ինք նոյն օր Ն . Կ . Վեհափառութեան արեւշատութեան համար աղօթած էր Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ եւ ուղղակի հոնկէ կուգար , Վեհ . Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր բարձր գոհունակութիւնն յայտնել . Հայ Ազգին հաւատարմութեան համար եւ Ն . Սրբազնութեան արդիւնաւոր պաշտօնավարութեան համար , եւ քաջալերական խօսքերով ծանոյց թէ իր Կայսերական վեհանձնութեամբ իր շնորհներն անպակաս պիտի ընէ իր հայ հպատակաց վրայէն , որք ամէն բարօրութիւն վայելած են եւ պիտի վայելեն Օսմ . Տէրութեան հօր հովանիին տակ . Ի վերջոյ Ն . Կ . Վեհափառութիւն իր գոհունակութիւնը կրկնեց Ս . Պատրիարք Հօր , որ կրկին եւ կրկին անգամ իր երախտագիտութիւնն յայտնելով մեկնեցաւ , եւ պալատականաց կողմէ պատուասիրուելէ հտքն , այցելեց Ղազի Օսման փաշայի , առաջին սենեկապետին եւ առաջին քարտուղարին , որուն հետ առանձին խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ .

— Զօրեքալքի առաւօտ կանուխէն Ս . Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան երթալով ինչ ինչ յարաբերական եւ ընթացիկ գործերով ու շնորհաւորական կարգ մը գրերով զբաղեցաւ մինչեւ երեկոյ . Գիշերը Պատրիարքարանը մնաց Ն . Սրբազնութիւն . Առաւօտուն կանուխ Մայր-Եկեղեցի իջնելով ժամերգութեանց ներկայ գրասենեկեցաւ եւ նոր տարւոյ առթիւ պերճախօս քարոզ մը տուաւ , եւ ի գլխութիւն ու յողորմածութիւն հրաւիրեց ժողովուրդը զէպի կարօտեալները .

— Պատրիարքական Փոխանորդ Տ. Գաբրիէլ Ծ. Վ. Ճէվահիրճեան՝ ընկերակցութեամբ Տ. Սմբատ Ծ. Վ. Սաատէթեանի՝ այցելութիւն տուաւ Ռուսիոյ, Յունաստանի, Սերպիոյ եւ Ռումանիոյ դեսպանատունները եւ Պուլկարիոյ գործակատարին, ինչպէս նաեւ Հայ-Ռուս քականաց ազգապետին ի շնորհաւորութիւն Նոր տարւոյ։

— Կայս. Իրատէ մը, Նախարարաց Խորհրդոյ համաձայն, հրամայեց Նոր տարւոյ եւ Ծննդեան տօներու առթիւ քառասուն հազար զուրուշ շնորհել Ազգ. Պատրիարքարանին, եւ քսանեւէինգ հազար զուրուշ ալ Հայ-Հռոմէականաց Պատրիարքարանին։

— Մեծ-Նպարքոսն եւ արտաքին գործոց նախարարն Պետական Խորհրդոյ նախագահ Սաիտ փաշա, Պարսից դեսպան Մանուէլ Խան, Կայս. Անճնական Գանձուն նախարար Վսեմ. Սազըզ Յովհաննէս էֆ. եւ ոստիկանութեան նախարարն Նոր տարւոյ առթիւ, մէկ մէկ շնորհաւորական այցաքարտ զրկած են ի Պատրիարքարան։

— Գերմանիոյ եւ Աւստրիոյ դեսպանք իրենց այցաքարտը զրկելով Նոր տարին շնորհաւորեցին Ս. Պատրիարք Հօր, որուն այս առթիւ այցելեցին զանազան դեսպանատուններու քարտուղարք եւ թարգմանք։ Անգլ. դեսպանատան պաշտօնէութիւնը խմբովին այցաքարտ զրկելով շնորհաւորած է գն. Սրբաշնութիւն։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուս նորոնտիր դեսպան Մ. Ջինովիէվ երեքշաբթի Կայս. Պալատ գնաց սովորական հանդէսով եւ արարողութեամբ, եւ պատիւ ունեցաւ պաշտօնապէս Վեհ. Սուլթանի ներկայանալու եւ իր յանձնարարագրերը Ն. Վեհափառութեան մատուցանելու։ Յետոյ գնաց Բ. Դուռը եւ այցելութիւն տուաւ Մեծ-Նպարքոսին եւ Արտաքին գործերու նախարարին։

— Յրանսական դեսպան Մ. Գանպոն այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

— Սղանտարտ այսպէս կը պարզէ Լ. Սալսպըրիի քաղաքականութիւնը։ — Չմնու վաճառականութեան զարգացումն եւ երկրին ամբողջութեան ու խաղաղութեան պահպանումն, ասոնք են Մեծն Բրիտանիոյ եւ Ճաբոնի նպատակը։ Տեղի կայ կարծելու թէ այս տէրութիւնը կրնան վստահիլ Միացեալ Նահանգաց աջակցութեան։

— Չինական փոխառութեան ինդրոյն համար Լոնտոնէ տրուած տեղեկութեանց նայելով, Անգլ. կառավարութիւնն ու եւ է որոշում չէ տուած դեռ։ Բանակցութիւնը կը շարունակուին եւ այս մասին ելած սովորանի զրոյցները կանխաձայն են Կարելի է որ Անգլ. կառավարութիւնն ի մօտոյ որոշում մը տայ։ Լոնտոնի սեղանաւորք ունի կ'ըսեն թէ Անգլ. կառավարութիւնն ուղղակի ինք 16 միլիոն անգլ. ոսկի փոխ պիտի տայ Չինու՝ առանց հրապարակ հանելու չինական երաշխաւորեալ փոխառութիւն մը։

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԾԱՂԻԿԻ

ՀԱՆԷՊ Ս. Յ. Պողիկեան. — Ծաղիկի 22 թուով Ձեզ եղած զեկոյցն դեռ ձեռքերնիդ չհասած, ստացանք Ձեր զրկած 200 զուրուշն ի հաշիւ բաժանորդագրութեանց։ Շնորհակալութիւն։ — Կը ջաւիք որ չափազանց յապաղման պատճառաւ տեղի տրուած էր այն զեկուցման։

ՀՈՆԿ. ԴՈՆԿ. — ՍԷՅԼԱՆ. — Կ. ՊՈԼԻՍ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

Ճեղաչ պէյ Խանի դրան կից թիւ 10

Ամենէն ընդարձակ թէյի վաճառատունն ի Կ.

Պոլիս, որ ճիւղեր ունի Օսմ. Տէրութեան ամէն կողմերը։ Դաւառաց ապսպրանքները փութով եւ խնամով կը գործադրուին։ Չինական, Հնդիկ, Ճալայի եւ Սէյլանի ընտրելագոյն թէյք, ուղղակի բերուած հոս։ Թէյի նոր հունձքն սկսած է դալ։ Չգուշացէք սոյն վաճառանիչին կեղծերէն։

Փնտռել ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԵՒ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ ստորագրութիւնը։

ՊՐՊԱՆԻ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ. ՕՐԱՑՈՅՑ

1898

Ի վաճառ ելած է հետեւեալ գներով։

Ընտիր լաթակազմ 2 1/2 գահեկան։

Նոյնը ոսկեզօծ ճղտանով 4 գահեկան։

» չակոէն եւ մատիաով 7 1/2։

» ընտիր թղթի վրայ տպուած 15։

Կեդրոնատեղիք՝ Սուլթան Համամ Պաղատալեան գրատուն թիւ 14 եւ 2. Թորոսեան գրատուն Վալիտէ Խան թիւ 16։

Կը գտնուի Բերս Հայ ծխաւաճառաց քով, Կալաթա Վրոյրի եւ Ռամանի թղթավաճառանոցը, եւ Պօլիս բոլոր գրավաճառաց քով։

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԿՏԱԿԸ

ԳԼՈՒԽ Ժ.

ՊԵՏԱԿԸ

Այսպէս հինգ վայրկեանի չափ անցնելէ յետոյ, հազիւ թէ սպասաւորը եղան պրիզօլան բերելով Օհանին առջեւ դրած էր Տիմիթրօն Այնալըյէն ներս մտաւ եւ առաջին ակնարկով Օհանը տեսնելով, ուղղակի անոր քովը դնաց:

— Վայ սառանայ ըսաւ Գուլա պահուած տեղէն Տիմիթրօն տեսնելով, բեռնակիրը ինքն է եղեր, անշուշտ դարձեալ խաղ մը խաղալու վրայ է, ինչ վարպետորդի մտրոյ:

Ինչպէս ըսինք, Տիմիթրօ ուղղակի Օհանին քով երթալով, տէր վկայ ըսաւ, կատարի կերպով անօթի եմ, ի՞նչ է կերածդ:

— Եղան Պրիզօլա:

— Եփելու համար սպասել հարկ է, է՛յ աղայ, խորոված վառեակ մը եւ չի՛շ մը գինի բեր... չո՛ւտ:

— Սպասաւորը անմիջապէս վառեակն ու գինին բերելով սեղանին վրայ դրաւ ու դնաց:

— Մեզ լրտեսող եղա՞ւ հարցուց Օհան ցած ձայնով:

— Ոչ, գէթ ես կասկածելի մէկը չտեսայ ըսաւ Տիմիթրօ նոյնպէս ցած ձայնով:

— Ինչ ափսոսանք թուեցաւ թէ, սեղանաւորը գիտ խօսքի բռնել կողմէր մեկնած պահու:

— Այն կողմէ վախ մի ունենար, ստիճար ձեռքս է. ի՞նչ միջնորդչէք առաւ:

— Հինգ հարիւր Փրանք:

— Վայ սրիկայ վաշխառու, բայց հոգ չէ, այդ հաշիւը յետոյ կը կարգադրենք ըսաւ վառեակին թիւը կրծել սկսելով:

— Ստակի պէտք ունի՞ս:

Տիմիթրօ զարմանօք ընկերոջը երեսը նայեցաւ:

— Միթէ չպիտի կիսուինք:

— Լաւ գիտես որ այս ստակը հայրս միայն ինծի տուաւ:

— Ինչ շուտ կը մոռնաս որ հայր չունիս, ասկէ առաջ բերած ստակներուս նկատմամբ օր մը օրանց լսեցի՞ր որ ըսէի — հայրս տուաւ կամ եղբորմէս փոխ առի — այլ պարզապէս կ'ըսէի, առ ընկերս, սա չափ չափեցանք:

— Չնչին գումարներ, որոնք անօթութենէ չմեռնելու կը ծառայէին միայն:

— Եւ սակայն խոստովանէ որ մինչեւ հիմայ այդ չնչին գումարներով ապրեցար:

Օհան պատասխան մը չկրնալով գտնաւ լսեց:

— Ինչ նայէ ընկեր յաւելցուց Տիմիթրօ, ալ ժամաւ:

նախն է որ թղթերնիս բաց խաղանք, երեք չորս օրէ ի վեր է բոլորովին փոխուած ես, ինչո՞ւն է դադարի քու հաշուոյդ կը գործես, ասի կարելի չէ որ շարունակուի:

— Ե՛ս իմ հաշուոյս կը գործեմ, խնդրեմ ըսէք ինչ բանի մէջ...

— Առ այժմ չեմ գիտեր, բայց ապահով եղիր որ պիտի իմանամ:

— Որչափ դիւրագրգիռ ես. այս քսան հազար Փրանքէն ինծի ինչպէս բաժինէն աւելի ուղիւտս պատճառը, ստակի պէտք ունենալս է եւ ոչ ուրիշ բան:

— Ահա այդ ստակի պէտք ունենալու պատճառն ալ անշուշտ ուրիշ թագուն պատճառ մը ունի, ապա թէ ոչ տասը հազար Փրանքով մարդ կրնայ տարի մը իշխանի մը պէս ապրիլ:

— Հօրդ հոգուն կարճ կապէ. ուղածդ ստակին կէսը չէ՞, տնաւատիկ առ ըսելով մինչդեռ ձեռքը գրպանը կը սանէր, Տիմիթրօ ձեռքն արգիլելով ըսաւ:

— Աւանակութիւն պէտք չէ, բաղմոթիան ուշը մեր վրա՞յ հրաւիրել է միաբոյ:

— Ինչ կուզես որ ընեմ, քանի որ բաժինդ կը պահանջես:

— Տաւաղ երթանք:

— Տունս երթանք... մինչեւ Եէնիչարչըյին պուխը, տէր վկայ անտանելի է:

— Միւս գործին նկատմամբ ծրագիր մը պատրաստած եմ, որուն գործադրութեան միջոցները պէտք է գիտնաս:

— Շատ լաւ, ուրեմն եթէ ուրիշ բան մը չպիտի ուտես արի երթանք:

— Լինցաւ, ստակները վճարէ ու չուենք:

Օհան սպասաւորը կանչելով ստակը վճարեց եւ Տիմիթրօյին հետ դուրս ելան գինեատունէն:

Գուլա անտարբեր անցորդի մը պէս բաւական հեռուէն, մեր երկու սիկարեաններուն հետեւիլ սկսաւ:

Տիմիթրօ մերթ ընդ մերթ խաղարկու ակնարկ մը կը պտըտցունէր անցորդաց վրայ, բայց եւ ոչ մէկ կասկածելի դէմք տեսաւ անցուցարձող բաղմոթեան մէջ, ուստի գիրենք լրտեսող մը գտնուելուն վախը վարատելով, հանգարտ սրտիւ կը շարունակէր իւր ճամբան:

— Շիտակը սա Սուլօ կիրգան կարծածիս չափ խորամիտ չէ եղեր, կ'ըսէր մտովի:

Իսկ Օհան ընկերոջը դէմ վերջին աստիճան ռիսորած բոլոր կորովամտութեամբ ի գուր Տիմիթրօյէն ազատելու միջոց մը կը խորհէր:

Շարունակելի

Արտօգրուած Ա. ՍԱՔՍՅԱՆ

ՏԳԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՍԱՐԳԵԱՆ

(Նախկին ԳՍ.ՂՏԱՑԻՍԱՆ Տպարան)

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համաթ 14.